

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania A. T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 października 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 1 lipca 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od A.T. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
Oddziału w R. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 lipca 2015 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację A. T. od wyroku z dnia 11 września 2013 r., którym Sąd Okręgowy w K. oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 13 kwietnia 2012 r. odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił: 1) naruszenie prawa materialnego, a to art. 57 ust. 1 w związku z art. 12 ust. 1 i 3 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej jako ustawa emerytalna) przez jego niezastosowanie i odmowę przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, pomimo spełnienia przesłanek

określonych w art. 57 ust. 1 ustawy, a w szczególności wbrew opinii powołanego przez Sąd odwoławczy biegłego wskazującej na utratę przez ubezpieczonego w sposób znaczny zdolności do pracy zgodnej z kwalifikacjami, a także brak poprawy jego stanu zdrowia, co stanowi przesłankę do orzeczenia niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 1, a przynajmniej częściowej niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 3 ustawy; 2) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to art. 328 § 2 k.p.c. przez brak wykazania przyczyn odmowy wiarygodności twierdzeniom ubezpieczonego i prawa do renty z tytułu przynajmniej częściowej niezdolności do pracy mimo opinii biegłego wskazującej na utratę przez ubezpieczonego w sposób znaczny zdolności do pracy zgodnej z kwalifikacjami, a także brak poprawy jego zdrowia.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uznanie go za niezdolnego do pracy, bądź za częściowo niezdolnego do pracy po dniu 31 maja 2012 r. i przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku we wskazanym wyżej kierunku i uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania „Sądowi pierwszej instancji”.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością z uwagi na dopuszczenie się przez Sąd odwoławczy „kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego w powiązaniu z przepisami prawa procesowego”. W ocenie skarżącego, „w sposób oczywiście błędny orzeczenia w niniejszej sprawie zostały wydane pomimo, że ubezpieczony spełnia przesłanki określone w art. 57 ust. 1 ustawy [emerytalnej]”. Z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy wynika bowiem, że skarżący w sposób znaczny utracił zdolność do pracy oraz że jego stan zdrowia nie uległ poprawie w opiniowanym zakresie. W tej sytuacji orzeczenie o zdolności skarżącego do pracy stanowi naruszenie art. 57 ust. 1 w związku z art. 12 ust. 1 i 3 oraz art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej. Zdaniem skarżącego, Sąd odwoławczy nie wykazał przy tym przyczyn, dla jakich odmówił opinii biegłego wiarygodności i mocy dowodowej, co narusza art. 328 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie

zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżący nie odnosi się do tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność.

Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że o niezdolności do pracy w rozumieniu art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej nie decyduje biologiczny stan kalectwa lub choroby, niemający wpływu na zdolność do pracy, lecz koniunkcja niezdolności do pracy z niezdolnością do przekwalifikowania się do innego zawodu (wyrok z dnia 14 czerwca 2005 r., I UK 278/04, LEX nr 375618) oraz że niezdolność do wykonywania pracy dotychczasowej nie jest wystarczająca do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli wiek, poziom wykształcenia i predyspozycje psychofizyczne usprawiedliwiają rokowanie, iż mimo upośledzenia organizmu możliwe jest podjęcie innej pracy w tym samym zawodzie albo po przekwalifikowaniu zawodowym (wyrok z dnia 29 czerwca 2005 r., I UK 299/04, OSNP 2006 nr 5-6, poz. 93). W wyrokach z dnia 9 marca 2006 r., II UK 98/05 (OSNP 2007 nr 5-6, poz. 77) oraz z dnia 18 maja 2006 r., II UK 156/05 (Lex Polonica nr 1917665) Sąd Najwyższy wyraźnie zaznaczył, że uprawnienia do renty z tytułu niezdolności do pracy nie można wywodzić jedynie z przesłanek przewidzianych w art. 13 ustawy emerytalnej, gdyż odnoszą się one tylko do ustalania stopnia lub trwałości niezdolności do pracy. Te przesłanki nie mają znaczenia, jeżeli aspekt biologiczny (medyczny) wskazuje na zachowanie zdolności do pracy. Również w wyroku z dnia 25 stycznia 2010 r., I UK 215/09 (LEX nr 577815) stwierdzono, że okoliczności określone w art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej nie dotyczą osoby, która zachowała zdolność do zatrudnienia w ramach posiadanych kwalifikacji formalnych lub rzeczywistych.

Z ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku wynika, że skarżący co prawda nadal jest niezdolny do ciężkiej i bardzo ciężkiej pracy fizycznej w ramach posiadanych kwalifikacji do wykonywania pracy górniczej pod ziemią, jednak stan sprawności jego organizmu nie ogranicza zdolności do pracy związanej z prowadzeniem pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu takiej działalności w ramach kwalifikacji nabytych przy jej wykonywaniu. Wbrew twierdzeniom skarżącego, z motywów zaskarżonego wyroku jednoznacznie wynika, że podstawę takich ustaleń stanowiła opinia biegłego z zakresu medycyny pracy. Nie mogło zatem dojść do obrazy art. 328 § 2 k.p.c. w sposób wskazywany przez skarżącego. Treść uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania świadczy o tym, że skarżącemu w rzeczywistości chodzi o zmianę ustaleń Sądu odwoławczego w przedmiocie zachowania przez niego zdolności do pracy w ramach posiadanych (rzeczywistych) kwalifikacji. Taka okoliczność nie stanowi jednak ustawowej przesłanki uzasadniającej zaangażowanie Sądu Najwyższego w rozpoznanie skargi.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.